

Sygn. akt. I ACa 327/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny w składzie:

<u>Przewodniczący</u>	SSA Kazimierz Rusin
Sędziowie:	SA Dariusz Mazurek (spraw.) SA Anna Gawelko
Protokolant:	st. sekr. sądowy Aleksandra Szubert

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2014 r. na rozprawie

sprawy z powództwa **M. S.**

przeciwko (...) **Sp. z o.o. w K.**

o ochronę praw autorskich

na skutek apelacji pozwanego i zażalenia powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie

z dnia 27 lutego 2014 r., sygn. akt I C 188/12

I. **z m i e n i a** zaskarżony wyrok w pkt VI w ten sposób, że **z a s ą d z a** od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.303,67 zł (siedem tysięcy trzysta trzy 67/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwoty 3.480 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

II. **o d d a l a** apelację,

III. **z a s ą d z a** od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.070 zł (dwa tysiące siedemdziesiąt) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód M. S. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Sp. z o.o. jako autor utworu plastycznego w postaci statuetki domagał się udzielenia mu ochrony osobistych i majątkowych praw autorskich poprzez nakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia o naruszeniu praw autorskich powodowi i nakazaniu przeproszenia powoda za to naruszenie. Domagał się również zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda zadośćuczynienia w kwocie 10 000 zł i odszkodowania w kwocie 8 400 zł wraz z odsetkami ustawowymi, a także zasądzenia od pozwanego kosztów procesu.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy w Krośnie wyrokiem z dnia 27 lutego 2014 r. uwzględnił częściowo żądanie pozwu w ten sposób, że zobowiązał pozwanego do złożenia oświadczenia stwierdzającego naruszenie praw autorskich powoda oraz nakazał pozwanemu przeproszenie powoda za to naruszenie, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 18 400 złotych z odsetkami ustawowymi od kwoty 10 000 zł od dnia 27 lutego 2014 r. i od kwoty 8400 zł od dnia 8 marca 2012 r, nakazał pozwanemu zaniechania naruszania autorskich praw majątkowych powoda do statuetki (...) N. Samorządowej poprzez korzystanie z niej i rozporządzania nią na następujących polach eksploatacji:

- wytwarzanie egzemplarzy utworu;
- wprowadzanie wytwarzanych egzemplarzy utworu do obrotu;
- rozpowszechnianie utworu poprzez jego publiczne udostępnianie w sposób określony w wyroku;

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy oddalił powództwo. Umorzył postępowanie co do żądania orzeczenia zniszczenia statuetek, wobec cofnięcia pozwu w tym zakresie. Zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4903 zł 67 gr tytułem zwrotu kosztów procesu i nakazał ściągnięcie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1220 zł 72 gr. tytułem wydatków.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że rozstrzygnął sprawę w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

W roku 1999 Prezes Zarządu pozwanej spółki (...) zwrócił się do powoda jako znanego artysty i wieloletniego znajomego o zaprojektowanie i wykonanie statuetki, która miała być wręczana laureatom plebiscytu (...) N. Samorządowej, którego pozwana spółka była współorganizatorem.

Na spotkaniu, na którym obecny był również Redaktor Naczelny czasopisma (...) P. H. doszło do uzgodnienia, że zaprojektowana przez powoda statuetka, którą miał wykonać, będzie nawiązywać do trój stopniowego podziału władzy i do logo (...) N. Samorządowej.

W trakcie kolejnego spotkania powód pokazał projekt, który obrazował kontur województwa (...) z zaznaczonym miastem R., zawierał liść wawrzynu i 3 kolumny jońskie. Uwidaczniał awers jak i rewers statuetki. Przedstawionym przez powoda projekt został zaakceptowany przez zamawiającego. Powód wykonał 4 egzemplarze statuetki które przekazał stronie pozwanej. Otrzymał za to wynagrodzenie w kwocie 1100 zł. Statuetka została wykorzystana w formie zdjęcia w tekście zamieszczonym w czasopiśmie nowe P. będącym zapowiedzią plebiscytu gdzie wskazano, że projektantem i wykonawcą statuetki jest znany (...) artysta rzeźbiarz M. S.. Sąd Okręgowy ustalił, że od tego czasu zdjęcie statuetki funkcjonowało jak logo plebiscytu (...) N. Samorządowej. Po raz pierwszy doszło do wręczenia statuetek w czasie plebiscytu w roku 2000. W następnych latach, aż do 2009 r. pozwany zawierał z powodem umowy o dzieło, na podstawie których powód wykonywał kolejne statuetki stanowiące nagrody w dalszych edycjach (...) N. Samorządowej. Dopiero w 2010 r. pozwany zrezygnował ze współpracy z powodem. Jednak we wrześniu 2010 r. powód spostrzegł w czasopiśmie N. P. fotografie z wręczenia nagród z dziesiątej edycji (...) N. Samorządowej i stwierdził, że nagrodami są statuetki wiernie odpowiadające statuetkom, których był autorem.

Sąd Okręgowy ustalił, iż na podstawie kopii statuetki oraz jej oryginalnego pierwowzoru, replikę statuetki wykonał A. Z. i zrobił to na zamówienie pozwanego, otrzymując wynagrodzenie 350 zł za statuetkę. Sąd Okręgowy ustalił, że pozwany jako logo (...) N. Samorządowej nadal używa wizerunku statuetki wykonanej przez powoda. Powód wzywał pozwanego o do zaprzestania naruszania jego praw autorskich, jednak nie odniosło to żadnego skutku.

Dokonując oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy wskazał, że ocenił jako niewiarygodne zeznania złożone w charakterze strony pozwanej przez Prezesa Zarządu T. W. co do tego, że powód nie był autorem projektu statuetki. Również jako niewiarygodne ocenił zeznania świadków G. i U. co do okoliczności, że w autorem projektu statuetki był P. H.. Sąd nie uznał za wiarygodne zeznań powoda w zakresie w jakim powód twierdził, że przed sporządzeniem projektu statuetki nic nie wiedział o funkcjonującym już logo, autorem którego był P. H..

W oparciu o wnioski zawarte w opinii biegłego M. O. Sąd Okręgowy ustalił i ocenił, że sporna statuetka jest utworem podlegającym ochronie na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Sąd Okręgowy wskazał powołując się na treść art. 8 ust. 2 tej ustawy na domniemanie prawne, że twórcą utworu jest osoba której nazwisko uwidoczniło na egzemplarzach utworu lub której autorstwo podano do publicznej wiadomości jakiegokolwiek formie. Wskazał, że obalenie tego domniemania leżało po stronie pozwanej skoro to pozwany podał do publicznej wiadomości fakt, że projektantem i wykonawcą statuetki (...) N. Samorządowej jest M. S.. Powołując się na wnioski zawarte w opinii biegłego Sąd Okręgowy wykluczył okoliczność aby pozwany lub jego przedstawiciele byli współtwórcami dzieła.

Rozstrzygając, że pozwany zlecający wykonanie statuetki innemu wykonawcy naruszył prawa autorskie osobiste i majątkowe powoda Sąd Okręgowy w Krośnie miał na uwadze, że powód nigdy nie udzielił zgody na korzystanie z praw autorskich oraz, że sam A. Z. przyznał, że wykonywał statuetki według pierwotnego wzoru. Wziął pod uwagę, że powód nie przeniósł na stronę pozwaną prawa do korzystania z utworu. Dlatego ocenił, że zgodnie z art. 17 omawianej ustawy powodowi przysługiwało wyłączne prawo do korzystania z utworu, a każde wykorzystanie utworu twórcy wymagało zezwolenia. Powołując się na treść art. 46 prawa autorskiego Sąd Okręgowy ocenił, że nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, czy na zlecenie strony pozwanej stworzone zostały tylko kopie, czy też drugi wykonawca stworzył własne dzieło. Niezależnie od tego Sąd Okręgowy ocenił, że statuetka drugiego wykonawcy nie powstała w toku odrębnego procesu twórczego.

Rozważając, że pozwany nie obalił domniemania, że powód jest wyłącznym twórcą statuetki, która jest utworem w rozumieniu prawa autorskiego oraz, że prawa autorskie należą do powoda z mocy prawa, Sąd ocenił, że pozwany naruszył prawa autorskie powoda przez nieuprawnione wykorzystanie utworu. Naruszenie autorskiego prawa osobistego przejawia się w postaci decyzji czy oznaczać utwór nazwiskiem autora i prawa co do sposobem korzystania. Autorskie prawa majątkowe powoda pozwany naruszył w zakresie korzystania z utworu, prawa do jego rozporządzania na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu. Sąd rozważając zasadność żądania powoda w świetle art. 78 ust. 1 prawa autorskiego i art. 79 ust. 1 pkt 2 prawa autorskiego ocenił, że forma i treść oświadczenia jakiego domagał się powód od pozwanego w żądaniu pozwu jest odpowiednia dla usunięcia skutków naruszenia. W ocenie Sądu Okręgowego pozwany naruszając prawo autorskie powoda uczynił to w sposób zawiniony, co najmniej na skutek własnego niedbalstwa. Sąd Okręgowy argumentował taką ocenę tym, że pozwany jako podmiot prowadzący działalność od wielu lat, kreujący poglądy czytelników, wręczając nagrody osobom zasłużonym był zobowiązany do zachowania podwyższonych standardów staranność, co powinno wiązać się z uzyskaniem przez pozwanego zgody powoda na wykorzystanie statuetki i jej wizerunku. Sąd Okręgowy wskazał na okoliczności na podstawie których ocenił, że pozwany zlecając wykonanie statuetki innemu wykonawcy powinien co najmniej upewnić się czy przysługują mu prawa do swobodnego dysponowania tym utworem. W ocenie Sądu Okręgowego kwota zadośćuczynienia jakiej domagał się z tytułu naruszenia osobistych praw autorskich powód jest odpowiednia do sposobu naruszenia, tym bardziej, że w toku postępowania pozwany wykazywał lekceważący stosunek wobec żądań powoda, co w ocenie sądu wpłynęło na zwiększenie poczucia krzywdy.

W wyniku ustalenia, że doszło do naruszenia autorskich praw majątkowych powoda Sąd Okręgowy wskazując na treść art. 79 ust.1 pkt 3 b ustawy oraz na fakt, że ostatnio pobrane przez powoda wynagrodzenie za wykonanie statuetki wynosiło 1400 zł uwzględnił wysokość wynagrodzenia za dwa kolejne lata powiększoną o trzykrotność wynagrodzenia i uwzględnił na tej podstawie powództwo zasadzając od pozwanego kwotę 8400 zł. Biorąc pod uwagę, że pozwany został wezwany przez powoda do zaniechania naruszania praw autorskich i zapłaty odszkodowania sąd określił wymagalność odszkodowania od dnia wniesienia pozwu. W ocenie sądu działania podejmowane przez pozwanego oraz jego zachowanie w toku procesu uzasadniały twierdzenie powoda o istnieniu możliwości powtórnego podjęcia działań naruszających prawa powoda. Dlatego Sąd uwzględnił również żądanie powoda w zakresie nakazania pozwanemu zaniechania naruszeń autorskich praw majątkowych powoda.

Sąd Okręgowy wskazał, że podstawę do umorzenia postępowania stanowiło cofnięcie ze zrzeczeniem się roszczenia przez powoda żądania nakazania pozwanemu zniszczenia statuetek wykonanych z naruszeniem prawa powoda.

W ocenie Sądu Okręgowego nie było uzasadnione żądanie powoda w zakresie zasądzenia odsetek od zadośćuczynienia od dnia wniesienia pozwu i w tym zakresie Sąd Okręgowy powództwo oddalił.

Jako zasadę rozstrzygnięcia o kosztach procesu sąd przyjął zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c.

Z takim rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego w Krośnie nie zgodził się pozwany, który zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego apelacją w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie rażąco dowolnej oceny materiału dowodowego w sposób przekraczający zasady swobodnej oceny dowodów co zdaniem apelującego wyrażało się:

- w błędnym przyjęciu że logo Biblioteki (...) którego autorem jest P. H. nie zostało kiedykolwiek wykorzystane jako logo (...) N. Samorządowej gdy w rzeczywistości logo to było użyte i rozpowszechnione na wiele różnych sposobów podczas wszystkich plebiscytów w trakcie ich promowania;

- w błędnym przyjęciu, że tłumaczenie przez pozwanego zabiegiem marketingowym faktu podania do publicznej wiadomości, że powód jest autorem statuetki nie jest wiarygodne gdyż to osoba powoda miała reklamować statuetkę a nie odwrotnie, gdy tymczasem pozwany nie twierdził, że było inaczej ale istotą tego zabiegu i intencją pozwanego było właśnie promowanie statuetki i plebiscytu a nie osoby powoda;

- w błędnym przyjęciu, że powód wykonał projekt statuetki, strona pozwana zlecała mu wykonanie takiego projektu oraz, że na podstawie tak powstałego projektu powód wykonał sporną statuetkę w sposób zasługujący na nadanie mu miana autora podczas gdy, jak wynika z materiału dowodowego powód wykonując szkic i jedynie upewniają się w ten sposób, że rozumie instrukcje i dokładnie sprecyzowane oczekiwania osób dających zamówienie niezadowolonych z dotychczasowych rezultatów jego pracy a rysunek ten stanowił jedynie konsekwencje inspirowania się logiem Biblioteki P. oraz sugestii poczynionych przez pozwanego i P. H. oraz, że w sprawie istnieje szereg okoliczności świadczących o tym, że zlecenie powodowi wykonanie statuetki obejmowało jedynie wykonawstwo opis usługi oraz wysokość wynagrodzenia figurującego na fakturach;

- pominięcie przy ocenie materiału dowodowego znaczenia wykonanie przez powoda w pierwszej wersji statuetki w postaci „muzy” gdy tymczasem miało to zasadnicze znaczenie dla wszystkich późniejszych wydarzeń bo dający powodowi zlecenie postanowili zlecić powodowi wykonanie statuetki według własnego projektu;

- w bezpodstawnym odmówieniu wiarygodności zeznaniom przedstawiciela pozwanego w zakresie procesu powstawania projektu statuetki oraz świadkom ze względu na rzekomą kolizję z zeznaniami P. H. i innymi dowodami gdy tymczasem sprzeczność taka co do zasadniczych kwestii mających znaczenie w sprawie nie występowała;

- w błędnym przyjęciu że drugi wykonawca statuetki przyznał fakt, czy wykonujący nie naruszył prawo autorskie powoda gdy w rzeczywistości jego słowa wykonaniu repliki oraz jego zachowanie ocenione w kontekście opinii biegłego oraz zachowanie powoda przed procesem nie dawały podstaw do takiego twierdzenia;

- błędnej interpretacji opinii biegłego w zakresie w jakim w ocenie sądu biegły przesądza że statuetka wykonana przez powoda stanowi utwór gdy tymczasem taka konkluzja sądu jest kompletnie nieuprawnione gdy weźmie się pod uwagę pominięte przez sąd zawartych w opiniach kontekst poszczególnych przytoczonych przez sąd uwag biegłego co w konsekwencji prowadzi do błędu w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść zaskarżonego wyroku przez ustalenie że powód jest autorem utworu a więc przejawu działalności twórczej o oryginalnym i indywidualnym charakterze w postaci przedmiotowej statuetki.

Pozwany z ostrożności procesowej zarzucił również błąd ustaleniu, że chronologia powstania logo Biblioteki (...) nie ma znaczenia gdy tymczasem ma to zasadnicze znaczenie dla ustalenia jego stosunku do statuetek stworzonych przez powoda oraz drugiego wykonawcę i ich zależności względem logo oraz błędne przyjęcie że statuetka wykonana przez drugiego wykonawcę nie powstała w toku odrębnego procesu twórczego i na podstawie odrębnych instrukcji strony pozwanej i nie stanowi odrębnego utworu zależnego od logo Biblioteki (...) w sytuacji gdy oba te utwory zależne przejawiają bardzo ściśle związki z tym logiem i w warstwie koncepcyjnej różnią się od niego tylko trzema szczegółami które z powodzeniem znaleźć się mogły w nim zmieścić w kilku zdaniach instrukcji strony pozwanej za sposób ujęcia elementów graficznych różni od siebie w taki sposób że nie wykazują one na tej płaszczyźnie podobieństwa. W konsekwencji również w tym zakresie doszło w ocenie apelującego do błędnych ustaleń faktycznych mających wpływ na treść zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie że utwór drugiego wykonawcy narusza prawa autorskie powoda gdy rzeczywistość jest on niezależnym od statuetki powoda utworem zależnym logo projektu P. H..

Wskazując na powyższe powód domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa oraz rozstrzygnięcia w kosztach procesu za obie instancje. Ewentualnie domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy i sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się również powód w zakresie orzeczenia zawartego w pkt VI wyroku wskazując na naruszenie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c., § 10 ust. 2 w związku z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu poprzez nieuwzględnienie w rozstrzygnięciu o kosztach postępowania pełnego wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi za prowadzenie sprawy z zakresu ochrony praw autorskich w której obok roszczeń niemajątkowych dochodzone są także roszczenia majątkowe.

Powołując się na te zarzuty skarżący domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 12 120 zł 67 gr tytułem zwrotu kosztów postępowania w tym 8280 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego. W uzasadnieniu zażalenia skarżący wskazywał, że jak wynika z uzasadnieniem wyroku Sąd Okręgowy z tytułu zastępstwa procesowego zasądził od pozwanego kwotę 1080 zł stanowiącą potrójną stawkę wynagrodzenia pełnomocnika za prowadzenie sprawy w zakresie ochrony praw autorskich na podstawie § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości. Zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia stawka której mowa w § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia (360 zł) nie obejmuje opłat od roszczeń majątkowych dochodzonych łącznie z roszczeniami niemajątkowymi z zakresu ochrony praw autorskich. Podnosił, że treść tego przepisu jednoznacznie wskazuje, że w sprawach o ochronę praw autorskich które dochodzone są również roszczenia majątkowe rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego powinna uwzględniać także wynagrodzenie pełnomocnika określone w § 6 rozporządzenia. Wskazywał, że w niniejszej sprawie powód obok roszczenia o charakterze niemajątkowym zgłosił roszczenia majątkowe których wartość wynosiła 18 400 zł. W tym zakresie powód zgłosił żądanie zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu w wysokości trzykrotności minimalnego wynagrodzenia. Skarżący podnosił, że sąd uznał w zaskarżonym wyroku, że ze względu na rodzaj sprawy, jej zawilości i nakład pracy pełnomocnika uzasadnione było zasądzenie wynagrodzenia w potrójnej wysokości.

W odpowiedzi na apelację pozwanego powód domagał się jej oddalenia i zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie. Formułując zarzuty apelacyjne pozwany dokonał samodzielnie własnej oceny dowodów dostosowując tą ocenę do korzystne dla siebie wniosków wskazujących na wadliwość zaskarżonego wyroku. Jednak dokonana przez apelującego interpretacja nie odpowiada rzeczywistej treści materiału dowodowego, stanowiącego podstawę ustaleń faktycznych Sądu I instancji, poczynając od opinii biegłego do zeznań świadków.

Wbrew twierdzeniom powoda Sąd Okręgowy ustalił, że powodowi przed opracowaniem projektu statuetki znane było logo (...) N. Samorządowej wzorowanej na logo Biblioteki (...). Jednak wbrew pogładowi prezentowanemu przez pozwanego nie oznacza to, że powód nie był autorem stworzonego przez siebie dzieła w postaci statuetki wręczanej laureatom Samorządowej N.. Przeczą temu ustalenia Sądu Okręgowego poczynione na podstawie wniosków opinii biegłego M. O., który stwierdził, że stworzona przez powoda statuetka nie jest „odwzorowaniem” logo, a twórczym przetworzeniem wynikających z jego założeń (str. 17 opinii biegłego k. 226). Dlatego, tak jak to słusznie ocenił Sąd Okręgowy, dla rozstrzygnięcia sprawy nie miało znaczenia kiedy powstało logo Biblioteki (...). Jest tak dlatego, że jak wynika to z wniosków opinii, ocenionej przez Sąd Okręgowy za rzetelną, fachową i stanowiącą podstawę do dokonania ustaleń faktycznych, popartych okolicznościami faktycznymi ustalonymi również w oparciu o inne wiarygodne dowody (zeznania świadka P. H.) logo (...) N. Samorządowej i wskazówki zamawiającego stanowiły dla powoda pobudkę, inspirację do stworzenia niezależnego utworu plastycznego. Sąd Apelacyjny zauważa, że należy odróżnić twórczość zależną od twórczości inspirowanej. Twórczość zależna o której mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych w postaci opracowanie cudzego utworu jest przedmiotem prawa autorskiego „bez uszczerbku dla prawa do utworu pierwotnego”.

Opracowanie jest z punktu widzenia stosunków zewnętrznych, to jest stosunków pomiędzy autorem opracowania a podmiotami eksploatującymi opracowanie, takim samym dziełem jak utwór oryginalny, macierzysty. W związku z tym prawa autorskie do opracowania powstają w momencie stworzenia i ustalenia opracowania. Wprowadzony do obecnej ustawy dodatek „bez uszczerbku dla prawa do utworu pierwotnego” niczego nie zmienia w dotychczasowej konstrukcji praw do utworów stanowiących opracowania. Zasada generalna została niezmienną, co najwyżej przez pryzmat tego stwierdzenia można rozpatrywać zakres praw autora opracowania, niezależnych od zezwolenia. Tam, gdzie wykorzystanie dzieła zależnego mogłoby prowadzić do „uszczerbku” w prawach do utworu pierwotnego, należy uzyskać zezwolenie (Prawo Autorskie i prawa pokrewne. Komentarz. Pod red. J Barty, R. Markiewicza ,LEX 2011-Elżbieta Traple komentarz do art. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych).

Utwory inspirowane powstają w ramach swobodnego użytkowania cudzych dzieł. Utwory inspirowane, nie będąc opracowaniami, nie muszą bowiem być poddane rygorom wykonywania praw określonym w art. 2 ust. 2 i 5. Jednocześnie są to utwory całkowicie samodzielne. Utwory inspirowane zawierają takie twórcze przetworzenie elementów dzieła inspirującego, że o charakterze dzieła inspirowanego decydują już jego własne elementy. Taki właśnie charakter według prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego miał utwór plastyczny - statuetka, którego autorem był powód. Natomiast statuetka wykonana przez A. S. Z. stanowiła opracowanie utworu powoda, na co jednoznacznie wskazują zeznania jej autora. W tym wypadku niezależnie od tego, że jak to ocenił w swojej opinii biegły statuetka wykonana przez A. S. Z. była utworem w rozumieniu art.1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ze względu na jej ręczne wykonanie, to w świetle art. 2 ust. 2 ustawy rozporządzenie i korzystanie z opracowania zależy od zezwolenia twórcy utworu pierwotnego. Powód w toku niniejszego procesu nie twierdził nawet, że takie zezwolenie na wykorzystanie utworu od powoda uzyskał.

Konsekwencją takiej oceny jest konkluzja – odpowiadająca konkluzji zawartej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że bez znaczenia dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy było, że statuetka wykonana przez A. S. Z. była utworem w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy, w sytuacji gdy biegły, ze względu na okoliczności faktyczne sprawy wykluczył aby statuetki powstały na skutek działalności paralelnej dwóch twórców.

Z punktu widzenia powyższej oceny prawnej Sąd Apelacyjny stwierdza, że podnoszone przez pozwanego zarzuty o naruszeniu przepisów postępowania nie mogły być uwzględnione, bowiem nawet gdyby w sprawie zachodziły podstawy do stwierdzenia, że doszło do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w sposób wskazany przez apelującego to i tak naruszenie takie nie miało by wpływu na treść rozstrzygnięcia. Niezależnie od tego Sąd Apelacyjny stwierdza, że dokonanej przez Sąd Okręgowy ocenie nie można skutecznie zarzucić jakiegokolwiek dowolności. Sąd Okręgowy oparł ocenę wiarygodności przeprowadzonych dowodów o wyniki postępowania dowodowego i treść przeprowadzonych dowodów.

Okoliczności dotyczące powstania logo Samorządowej N. Samorządowej Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o zeznania autora logo P. H.. Z punktu widzenia logiki nie można zabiegowi takiemu zarzucić rażącej dowolności. Również nie uznane przez Sąd za wiarygodne zeznań osób, które twierdziły, że współpracowały w stworzeniu logo, a które w świetle dowodu z dokumentu – umowy oraz zeznań twórcy logo, nie były jego współtwórcami, a wykonywały jedynie normalne obowiązki pracownicze, należało uznać za prawidłową ocenę, dokonaną zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c.

Nie znajduje również uzasadnienia twierdzenie apelującego, że w oparciu o wnioski opinii biegłego M. O. nie istniały podstawy do ustalenia, że powód był autorem utworu plastycznego w formie statuetki wręczanej jako nagroda laureatom Samorządowej N. P.. Biegły wielokrotnie podkreślał, że ze względu na treść art. 1 ust. 1 i 2 nie należy wymagać od twórców wysokiego poziomu indywidualizmu aby dzieło mogło być uznane za utwór. Nie mają znaczenia takie aspekty jak wartość artystyczna, sposób wyrażenia postaci, jakość i rozmiary utworu, a także okoliczność, czy twórczość uzewnętrzniła się w treści, czy tylko w formie, okoliczność, czy chodzi o twórczość opartą na ściśle samoistnym pomysśle, czy też opartą na naśladownictwie istniejących już dzieł stopień wysiłku pracy umysłowej oraz znaczną jej doniosłość. Dla uznania dzieła za utwór wystarczające jest spełnienie przesłanek o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Wbrew twierdzeniom apelującego wymowa wniosków opinii biegłego M. O. jest jednoznaczna i dawała podstawę do udzielenia powodowi ochrony.

Za nieporozumienie należy ocenić powołanie się przez apelującego na „prawdziwe intencje przy podaniu do publicznej wiadomości przez pozwanego informacji, że powód jest autorem statuetki. W obrocie cywilnoprawnym wolę uczestników czynności prawnej ocenia się na podstawie treści składanych oświadczeń woli. Ukrywane intencje nie stanowią kategorii, która miała by jakiegokolwiek znaczenie prawne. Niezależnie od tego przeprowadzone przed sądem I instancji postępowanie dowodowe i dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów i poczynione na ich podstawie ustalenia nie dawały podstaw do ustalenia, że autorem statuetki nie jest powód, a inna osoba.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostaje okoliczność, częściowo przyznana przez powoda, że na jedno z pierwszych spotkań z zamawiającym powód przyniósł statuetkę „muzy”.

Z tych względów nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako nieuzasadnioną.

Jako uzasadnione Sąd Apelacyjny ocenił zażalenie powoda dotyczące rozstrzygnięcia o kosztach procesu zawartego w pkt VI wyroku. Jak wynika z treści uzasadnienia wyroku zasądzając na rzecz powoda koszty procesu uwzględnił wynagrodzenie pełnomocnika powoda w wysokości potrójnej stawki określonej w § 11 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych(...). Tymczasem obok roszczeń o charakterze niemajątkowym powód w niniejszym procesie wystąpił z roszczeniami majątkowymi o świadczenia pieniężne. W tej sytuacji od tego typu roszczeń należało zasądzić wynagrodzenie na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych(...) w minimalnej stawce 2 400 zł. Zatem suma zasądzonych na rzecz powoda kosztów procesu powinna wynieść 7303,67 zł. Dlatego na podstawie art. 397 § 2 w związku z 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny uwzględniając zażalenie zmienił w omówionym zakresie rozstrzygnięcie o kosztach procesu

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak było podstaw do zasądzenia na rzecz powoda podwyższonego wynagrodzenia za dochodzone roszczenia o charakterze majątkowym, skoro jego uwzględnienie stanowiło prostą konsekwencję uwzględnienia roszczeń niemajątkowych. Nie można zatem podzielić poglądu powoda, że również w tym zakresie nakład pracy pełnomocnika powoda był na tyle duży, że uzasadniał podwyższenie wynagrodzenia ustalonego w stawce minimalnej.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z 391 § 1 k.p.c. – zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy.